

Prvi majnik v rdeči Moskvi

Iz Varšave poročajo o praznovanju prvega majnika v Moskvi tele zanimivosti:

Letos se je v Moskvi praznovanje prvega majnika začelo s tem, da so že 10 dni poprej iz varnostnih ozirov začeli zapirati ljudi, medtem ko so doslej začeli zapirati še le en dan ali dva, preden je Stalin javno nastopil. Tako je bilo še leta 1937. Agenti GPU so v zadnjih 10 dneh pred 1. majnikom pozapri vsega skupaj 6000 ljudi, torej vsak dan po 600! Kaj takega celo prve dni oktobrske revolucije niso poznali.

Med zaprtimi so udeleženi vsi sloji prebivalstva. Celih 35% med njimi je vojakov iz moskovske garnizije in pa tistih dopustnikov, ki so iz raznih krajev Sovjetije prišli v Moskvo na dopust. Ena četrtina je bila tovarniških delavcev, 10% pa inozemskih strankarskih članov, med njimi mnogo članov raznih odsekov kominterne, mnogo Italijanov, Avstrijcev in Baltov. Poleg tega je bilo 10%, ki so se samo mimogrede mudili v Moskvi, ter 20% mož iz moskovske inteligence, med njimi zastopniki georgijskih, turkmenskih in drugih inteligenčnih slojev. 50% vseh teh je pripadalo uradništvu raznih sovjetskih zavodov. Še več pa je bilo med njimi duhovnikov vseh veroizpovedi.

GPU se ni ozirala niti na inozemske odposlanstva, ki so nalašč prišla za prvi majnik v Moskvo. Natančne seznane vseh inozemskih delegatov so že dolge tedne poprej sovjetski poslaniki poslali kar osebnemu tajništvu Ježova, kjer so vsako posamezno osebnost najnatančneje preresali, nakar je bil seznan s šele odobren ali neodobren. Vključ vsemu temu pa so tiste dni pred 1. majnikom mnogo teh inozemskih gostov kratkoma pozapri. In take je doletela usoda, ki so imeli na svojih potnih listih pravilne vizume sovjetskih oblasti. Da, celo take so zaprli, ki jih je sovjetska vlada povabila kot svoje goste in so se odzvali le njenemu izrecnemu povabilu. Inozemski delegati so letos doživeli še drugo čudo: Da bodo sprejeti pri Stalinu, je bilo iz vseh odposlanstev izbranih 20 najbolj izbranih delegatov. Toda niti enega izmed njih letos Stalin ni sprejel.

Rdeči diktator Stalin pa je bil med vso parado obdan s svojo telesno stražo. Četudi bi bil kdo nanj poskušal kak atentat z revolverjem, bi se mu ne bi moglo nič hudega zgoditi. Ta živi zid okoli Stalina pa je letos organiziral neki Gričkanov, ki je najnovejša zvezda na nebesu sovjetske skrivne policije GPU.

Ceprav se je parada začela šele ob 10 dopoldne, so vojaki morali biti že ob treh zjutraj na nogah. Parade so se udeležile tele sovjetske čete: 1. Prva strelska divizija, ki je bila poprej imenovana »Prva proletarska divizija«. To je Stalinova osebna garda. 2. Konjeniška divizija »Stalin«. 3. Motorizirana divizija »Frunze«. Poleg teh oddelkov so nastopili pri paradi še oddelki vojaških šol, delavski bataljoni, ženski bataljoni itd. Natančno, ko je bila ura pol desetih, so k vsem tem oddelkom prišli možje GPU, ki so skupaj s političnimi komisariji tistih oddelkov temeljito

preiskali vsakega posameznega častnika in vojaka. Poveljnik moskovskega obrambnega okrožja je nalašč za to priliko izdal povelje, ki v njem pravi, da so te preiskave »usposobljenostni izpit vseh čet, ki naj se udeležijo majniške slovesnosti«.

V resnici pa je bila naloga tega »usposobljenostnega izpita« zgolj ta, da se dožene, da noben častnik in noben vojak, ki bodo marširali mimo Stalina, nima pri sebi ostrih patron ali kakakega drugega razstreliva. K tej »usposobljenostni« skušnjavi niso bili klicani le specialni polki GPU. Revizija je bila nagla, ker je bila končana 20 minut, preden se je parada začela. Mimohod čet pa je trajal nekako 5 ur. Cete, ki so se udeležile te

parade, so bile torej celih 15 ur neprenehoma na nogah, preden so prišle v svoje kvartirje.

Zaradi »varne previdnosti« so jih mnogo pozapri tudi v drugih krajih sovjetske Rusije. V vseh vlakih, ki so vozili v Moskvo, so agenti GPU najnatančneje preiskali ne le potne liste popotnikov, marveč tudi ljudi same. Od tistih, kar so jih prijeli, so jih 10% kmalu po paradi spet izpustili, med njimi je večina inozemcev. Drugih 90% pa so poslali za enkrat v prisilna taborišča na polotoku Kola, nekaj pa so jih »spravili« v podeželske zapore in koncentracijska taborišča.

Tak je bil prvi majnik v rdečem raju — v Sovjetiji.

Na volčjem lovu v bolgarskih planinah

Časnikar, ki se je mudil v Sofiji, je dobil od svojega bolgarskega prijatelja povabilo, naj se udeleži volčjega lova v Rodopih. Časnikar je dejal: »Kako naj grem na volčji lov, ko pa nisem lovec.« Dobil je odgovor, da je to vseeno, ker je glavna stvar, da spozna in vidi, kako lepe so te gore in kako bolgarski kmetje v teh gorah love volkove. Srečno sta se pripeljala v gorsko vas, kjer prebivajo starši bolgarskega prijatelja. Bil je nad vse gostoljubno sprejet. Ko je drugo jutro bilo treba odriniti na lov, je videl časnikar, da je izmed vseh kmetov samo eden imel puško. Vsi drugi so bili brez orožja. To je tudi tujega častnika tako začudilo, da je vprašal, kje so lovci. Odgovorili so mu: »Ali ste že videli naše pse? Ko jih boste videli, boste razumeli, zakaj ne potrebujemo orožja.«

Psi so bili res nekaj nenavadnega. Časnikar tega pasjega plemena ni poznal. Najbrž so bili tudi brez pravega plemena in le kaka mešanica. Imeli pa so dolge noge, široke prsi in mogočne čeljusti. Noge so bile tako trdne, kakor bi bile iz jekla. In prijatelj je razložil: »Naš volčji lov je namreč navadna gonja. Puška je le, če bi sila tako nanesla.«

Odšli smo skozi gozd, ki je bil precej podoben pragozdu. Hodili smo navzgor in navzdol, skozi goste drevje, po ozkih stezah, po katerih je najbrž hodila divjad, ki pa je človek le redkokdaj stopal po njih. Videli smo kapitalnega jelena, ki je za hip obstal, nas pogledal, nakar je v divjem diru izginil med grmičevjem. Ko so psi videli jelena, se niti en pes niti zganil ni. Prijatelj, ki je bil inženir, je zašepetal: »Psi se zanimajo le za volkove!« Vsi smo bili tiho ter smo na vso moč tiho stopali naprej.

Nenadno je rezek glas pretrgal tišino. Vodilni pes je zalajal. In že so planili naprej vsi štirje psi, gobci čisto pri tleh. Zasledili so svežo volčjo sled. Pohiteli smo za njimi, toda psi so bili že daleč. Le iz dalje smo slišali divji lajež, nato pa

zateglo tuljenje. Volk je začutil svoje zasledovalce ter je skušal pobegniti.

Brez pomena bi bilo, ko bi hiteli za psi. Naš gostitelj je obstal in vsi smo napeto poslušali. »Psi gonijo v krogu, ker volkovi vedno beže v loku. Počakati moramo, kam se gonja obrne, nakar jo bomo mogli še videti.« Gonja je zavila na desno. Brž smo planili na tisto stran ter se nismo nič menili, ali smo ropotali ali ne. Bilo je brez pomena. Pasji lajež nas je vodil. Ko smo stopili na zelenico nad skalnim prepadom, smo zagledali volka, ki se je ustavil ter postavil v boj zoper pse. Bil je širok gorski volk na kratkih nogah. Psi so skakali okoli njega in so ga zdaj pa zdaj napadali. Toda volk se jih je znal ubraniti s svojimi zobmi. Kratko in naglo je hlastal po svojih napadalcih. Eden izmed psov je že krvavel. Psi pa niso odnehali.

Kmet, ki je nosil puško, jo je pripravil, vendar ni streljal. Lovili so pač psi, ki jih ni smel moliti. In nato sem videl boj med volkom in psom, kakršnega še nikdar prej nisem videl. Vodilni pes je stopil naprej in začel napadati. Kakor dve razdivjani jekleni vzmeti sta se vila oba sovražnika in se napadala. Ta boj je bil silno razburljiv. Po dolgem boju je naš vodilni pes dobil vrat svojega sovražnika med svoje jeklene čeljusti in ni več popustil. Boj je bil končan.

Sicer nisem lovec, vendar prihodnje poletje prav gotovo zopet pojdem na volčji lov v Rodope. Tamkaj je kos pravega, ki za nekaj ur oživi.

Najdražja slika na svetu

Koliko je znano, je najdražja reklamna slika na svetu oljna slika Padarewskega, ki jo je pred kakimi petimi leti dal naslikati bogati ameriški tovarnar klavirjev. Slikal je španski slikar Ignacij Zuloaga in dobil zanj 15.000 dolarjev, kar je v našem denarju nad 700.000 dinarjev.

Velikanska klet

Največjo klet ima menda neka tovarna šampanjca. Njena podzemna skladišča šampanjca so namreč celih 38 kilometrov dolga. V teh podzemskih skladiščih je seveda več oddelkov, v katerih je shranjen šampanjec razne kakovosti in raznih letnikov. Tukaj je spravljeno 15 milijonov steklenic šampanca vseh vrst in starosti.

Zvezdarna ob reki Ebro

Usoda jezuitskega učenjaka

Nedaleč od mesta Tortosa, ki so se zanj bili tako hudi boji, stoji že več let sloveč znanstveni zavod, ki je med znanstveniki vsega sveta močno v čislju. Ta zavod se je zlasti pečal z astronomijo, pa tudi z nekaterimi drugimi naravoslovnimi panogami tja do meteorologije. Zavod so ustanovili jezuitje ter ga od leta do leta izpopolnjevali. Ves čas so ta zavod vodili jezuitje. Zadnji njegov voditelj je bil jezuitski pater Rodes, učenjak svetovnega slovesa. Ta mož je v svojem zavodu vztrajal ves čas vojske, čeprav je vse okoli njega gorelo in je tekla kri. Večkrat so mu tolpe grozile, pa on se ni umaknil in ni bežal.

Celi dve leti si nihče ni upal položiti roko na tega velikega znanstvenika. To je sicer redka izjema, da se duhovniku v rdeči Španiji ni skrivil las, ki pa dokazuje, kakšen ugled je ta učenjak užival tudi v rdeči Španiji. Večkrat mu je grozila nevarnost zaradi črne obleke, ki jo je kot katoliški duhovnik in redovnik nosil. Če si že rdeče državne oblasti niso upale lotiti se ga, je bilo tem bolj nevarno, ko so v njegov zavod prišle tolpe z ulice, da bi z njim prav tako naredile, kakor so naredile s stotinami drugih duhov-

nikov, ki so bili prav tako dobri španci in prav tako pošteni kakor ta učenj redovnik.

Tisti pa, ki so ga poznali, so ga pustili v miru, ker jim je milina in dostojanstvenost njegove osebnosti tako rekoč ustavila dvignjene roke. Toda tudi tuje tolpe, ko so ga zagledale, so tako rekoč izgubile pogum, ko so ga zagledale in slišale njegove besede. Tako poročajo, da je nekoč vdrla v njegovo zvezdarno tolpa, ki ga je hotela aretirati. Pater Rodes pa jih ni prosil za svoje življenje, temveč jim je začel razlagati čudoviti ustroj zvezd, ki so njegove prijateljice in ki pričajo, kako vsemogočen je Bog. Ni sicer natančno znano, kaj jim je govoril, vsekakor je tolpa nekaj časa poslušala, nakar so se obrnili in odšli.

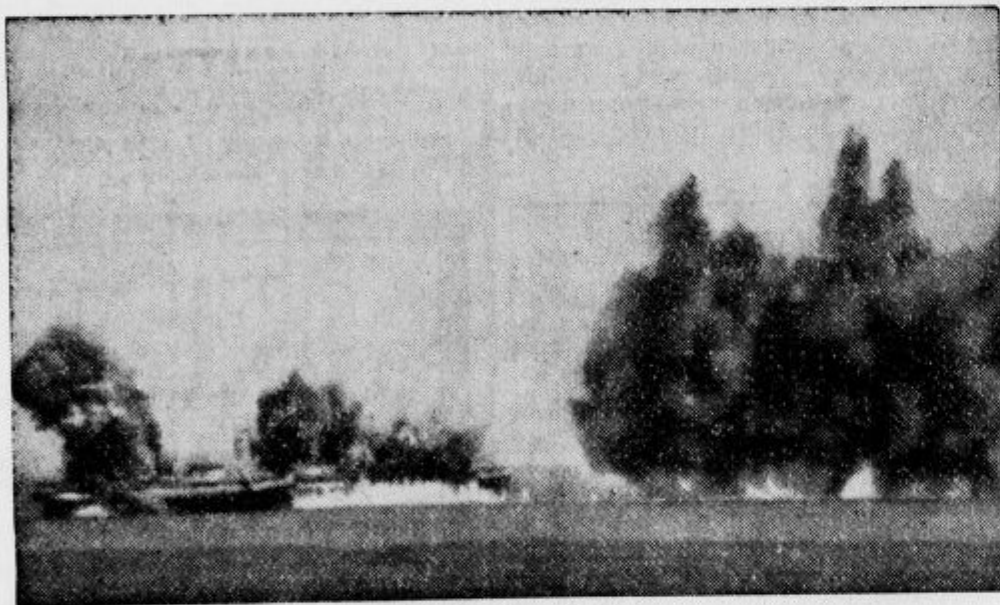
Ko so se pred kratkim Francove čete približale Tortosi, so ga boljševiki vendarle odvedli iz njegove priljubljene zvezdarne. Najbrž so ga odvedli v Barcelono in ni znana njegova nadaljnja usoda. Upajmo, da si tudi sedaj ne bodo drznili storiti mu kaj žalega, ker je njegova priljubljenost med Katalonci tako velika, da ga ljudstvo kar obožuje. Zato je le želeli, da bi bil ta veliki mož obvarovan krvavega maščevanja.

Pri otoku Tershelling se je pred 130 leti potopila vojna ladja »Lutinez«, ki je vozila s seboj zlato. Na sliki vidimo nekaj stolp, ki je zasidran v morje tamkaj, kjer je ladja potopljena. Postavil ga je potapljaev inž. Bekker, ki je pred 2 letoma hotel tako dvigniti tisti zaklad. Sedaj bodo drugače poskušali dvigniti zlato iz potopljene ladje. Poprej pa morajo še odstraniti tisti stolp, ki ga vidimo na sliki. Razrezali ga bodo pod morjem, nakar bodo šele mogli blizu.

Ponočna zastavljalnica

V nekem newyorškem predmestju je nekdo odprl zastavljalnico, ki jo odpro o polnoči ter je odprta do 5 zjutraj. To pa ni le zastavljalnica, marveč obenem tudi prodajalnica starih potrebščin in izposojevalnica, za kar je treba seveda plačati primeren denar. V glavnem izposoja obleko. Za male denarje lahko tukaj dobiš na posodo vsakovrstno obleko od fraka in smokinga do navadne delavske obleke. Prav tako izposoja ta izposojevalnica tudi ženske družabne obleke. Ze prvo noč, ko je bilo to odprto, se je vanjo kar trlo ljudi. Lastnik te zastavljalnice je rekel častnikarju, ki ga je prišel spraševati, kako in kaj, da bo kmalu bogat človek, če pojde kupčija tako naprej, kakor se je začela. Rekel je, da upa postati celo milijonar. Taka naprava seveda po svoje osvaja, ljuje ameriške gospodarske razmere. V to zastavljalnico namreč ne hodijo le bogatejši sloji, marveč tudi hudo siromašni ljudje, ki neso tjakaj zastaviti svoje najpotrebnejše, svojo največjo revščino. Nekateri zastavijo tukaj svoje zadnje, kar so imeli, ne da bi imeli kaj upanje, da bodo to kdaj mogli rešiti.

Z vaj italijanskega letalstva
Italijanska letala potapljaajo trgovsko ladjo.

Štev. 126.

Locksleyjev rog

Ko se je vse pomirilo, je Locksley dejal črnemu vitezu: »Če se vam ne zdi za malo, da bi od saškega kmeta jemali darilo, bi vam rad ponudil tale rog. Če bi kdaj v tehle gozdovih zašli v stisko, kar trikrat krepko vanj zatrobite in pomoč bo prišla.«

Tako rekoč je podal vitezu dragoceni rog, ki si ga je bil priporil pri etrelskih tekmah na turnirju v Ashbyju.

»Naj se ti za tvoje darilo zahvalim, hrabri aški svobodnjak, kakor tudi za pomoč, ki si mi jo zagotovil. Ne mogel bi si želeli boljših zaveznikov, kakor si ti in tvoji.«

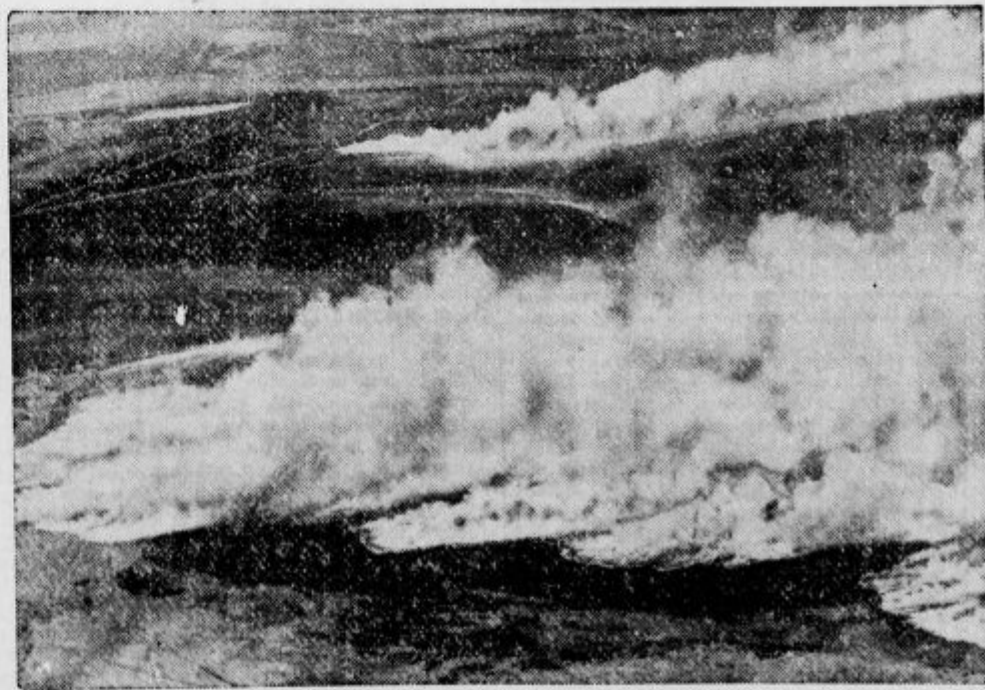
Nato so razdelili plen. Črni vitez je občudovaje gledal, kako se ti divji ljudje v vsem pokore odredbam svojega vodje.

Locksley je med delitvijo rekel: »Sedaj me je pa začelo resno skrbeti zaradi našega veselega samotarja. Rad bi, da bi že skoro kaj o njem slišal.«

»Tudi meni bi bilo močno žal, če bi se mu bilo zgodila kaka nesreča.« je dejal črni vitez. »Saj sem mu dolžan zahvalo za hudo veselo večerno zabavo v nočni samotarnici.«

Močvirska šota gori

V okolici Derwent Valley v angleški grofiji Derbyshire je na močvirju začela goreti šota. Silni požar je ogrožal 12 vasi. Ljudstvo in gasilci so ač in dan delali, da so zajezili strašni požar. Veter je gnal požar 16 km na široko pred seboj. Naša slika, ki je posneta iz letala, nam kaže prizor, kako gori močvirska šota.

